

Aan : De leden van de gemeenteraad

Van : College van B&W

Datum : 14 december 2021

Onderwerp : Onderwerpen en acties portefeuille duurzaamheid

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Voor de overdracht van de portefeuille duurzaamheid en milieu aan wethouder Rensen is een overzicht gemaakt van de belangrijkste afspraken en onderwerpen in dit taakveld. Hierbij delen we deze met uw raad om ook u te informeren over de onderwerpen waaraan gewerkt wordt. Tegelijk met dit overzicht doen we toezegging 118 af om uw raad te informeren hoe we omgaan met de motie die op 23 september 2021 is aangenomen over beleidsregels windenergie.

In dit overzicht gaat het over duurzaamheidstaken die te maken hebben met het tegengaan van klimaatverandering. De maatregelen die de opwarming van de aarde willen tegengaan, door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Zoals u weet, heet dit klimaatmitigatie. Het gaat niet over de maatregelen om aan te passen aan de effecten van klimaatverandering die we nu al ondervinden (klimaatadaptatie).

Dit overzicht bevat ook de overige milieutaken zoals geluid en luchtkwaliteit en een extra informatieve bijlage over het opstellen van beleid voor bodemverontreiniging door gebruik van bestrijdingsmiddelen in fruitboomgaarden in de Kromme Rijnstreek.

Afspraken (voormalige) Collegeprogramma

Met het uiteenvallen van de coalitie is er geen gedragen basis meer voor het collegeprogramma. Hierdoor kunnen de ambities uit dit programma niet meer vanzelfsprekend als leidraad gebruikt worden, o.a.:

- Klimaatneutraal 2040
- 10% energiebesparing 2018-2022
- 10% duurzame elektriciteit opwek 2018-2022
- Circulaire economie
- Energieneutrale nieuwbouw

We volgen derhalve de strategische agenda en de door de gemeenteraad vastgestelde begroting. Verder heeft uw raad in 2019 het zonnevelden beleid voor Bunnik vastgesteld. Dit jaar heeft uw raad ingestemd met de RES 1.0 en de TransitievisieWarmte (TVW) vastgesteld waarmee we werken aan bovenstaande doelen.

Planning

Momenten van afstemming met de raad en diverse afspraken

Maand	Elektriciteit	Warmte	Milieu	Duurzaamheid algemeen
December 2021	Deze raadsinformatienota over duurzaamheid en daarmee toezegging 118 afdoen over beleidsregels windenergie	Raadsinformatienota over voortgang onderzoek diepe geothermie in Utrecht Oost. Gemeenteraden van Zeist, De Bilt en Utrecht ontvangen dezelfde informatie.		27 jan Informatie-avond Klimaatneutraal Bunnik
Januari 2022	Raadsinformatienota uitvoering evaluatie zonneveldenbeleid			
Februari 2022	- Start evaluatie zonneveldenbeleid 24 februari Opiniërende avond windenergie Bunnik		Aan College aanbieden: nieuw bodembeheer-beleid.	

Uitleg bij de verschillende onderwerpen en taken vindt u in onderstaande toelichtingen.

Algemeen

Zaak: Klimaatneutraal Bunnik

Toelichting Samen met het adviesbureau Over Morgen werken we uit wat de route naar klimaatneutraal Bunnik betekent. De mogelijkheden om tot een klimaatneutrale gemeente te komen, worden in een informatieve avond met de raad gedeeld (gepland op 27 januari 2022). Het is een technische avond, waarin geen debat wordt gevoerd. Hiermee krijgt uw raad overzicht in de onderdelen die bijdragen aan klimaatneutraal Bunnik. Uw raad krijgt informatie over de orde van grootte van de verschillende manieren waarop daar uitvoering gegeven kan worden. De informatie biedt ook een achtergrond voor deelaspecten als de evaluatie van het zonneveldenbeleid, de energiebesparingsopgave of op mobiliteitsvraagstukken. We gaan op dit moment uit van de afspraken in het collegeprogramma 2018-2022.

Elektriciteit en RES

Zaak: Regionale Energie Strategie

Toelichting De RES 1.0 is vastgesteld. Er wordt nu gewerkt aan het Regionaal Uitvoeringsplan (RUP). Dit wordt in december door bestuurders vastgesteld en via een raadsinformatiebrief aan de raad verzonden. Tevens wordt er een raadsinformatiebrief verzonden met daarin een overzicht van de besluitvorming van de RES 1.0. Begin 2022 volgt de uitwerking van het proces om naar RES 2.0 te komen (2023). Voor de RES 1.0 is het in 2022 zaak om ambities die in de RES zijn opgenomen te verankeren in beleid. Hiervoor wordt in Bunnik de evaluatie zonnevelden gestart. Voor zon op dak wordt samen met de RES U16 een werkgroep gestart en afhankelijk van tijd en middelen binnen de gemeente een plan van aanpak opgesteld. Voor windenergie geldt dat we de mogelijkheden verder onderzoeken. De stand van zaken rondom OER wordt begin 2022 verwacht.

Zaak: Zonnelint = Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER)

Toelichting Via het RIB van 24 augustus 2021 informeerde het college de raad, dat gemeente Bunnik aansluit bij de lobby naar Rijkswaterstaat om het snelwegtraject langs de A12 op te nemen in het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER). Op deze manier sluiten we aan bij de motie zonnelint, die is aangenomen in raadsvergadering van 17 juni 2021. De gemeenten en de provincie werken zo samen om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor de opwek van hernieuwbare energie op rijksgronden en geluidsschermen langs de rijksweg A12. Het potentieel lijkt vooralsnog beperkt als puur naar de grond in eigendom van Rijkswaterstaat wordt gekeken. Zo is een strook grond langs ons oostelijke deel van de A12 bestemd voor natuurcompensatie, waar geen ruimte voor zonnepanelen wordt verwacht. Om hier meer inzicht in te krijgen, is aansluiten bij het onderzoek noodzakelijk. We zijn in overleg getreden met de gemeente Utrechtse Heuvelrug die samen met Woudenberg, Renswoude en Veenendaal, de provincie hebben gevraagd om een onderzoek te begeleiden. In de raadsvergadering van 2 december jl is daar mondeling terugkoppeling over gegeven.

Zaak: Zonnevelden

Toelichting In het raadsvergadering van 18 april 2019 is het zonneveldenbeleid (zaaknummer 650445) behandeld en vastgesteld. In het besluit van RES 1.0 is op 23 september 2021 bepaald dat het plafond van 40ha gehandhaafd blijft totdat er een evaluatie heeft plaatsgevonden en er op basis van de evaluatie is besloten over een eventueel nieuw plafond. Hierover is naar aanleiding van een raadsvraag informatie gegeven op 9 december 2021. In het beleid is een plafond van 40 ha zonnevelden op land in de raadsperiode 2018-2022 vastgesteld. Er zijn 2 vergunningen verleend voor in totaal 30 ha. Een van de velden wordt nog iets gewijzigd en daarom loopt er een nieuwe procedure. Er is ook een veld in behandeling van 10 ha, project A12, Limesbaan. Vanwege een tekort aan capaciteit op het elektriciteitsnet, is het onduidelijk wanneer het laatste veld transportcapaciteit van de netbeheerder kan krijgen. Dat kan nog jaren duren.

Zaak: Evaluatie Zonnevelden

Toelichting Het zonnevelden beleid moet worden geëvalueerd. In het vastgestelde zonneveldenbeleid is de evaluatie vastgelegd in 2021. Via het project “tijdelijk door COVID afschalen” van onze ambtelijke organisatie is deze evaluatie verschoven naar 2022. We hebben de evaluatie voorbereid, zodat de uitvoering vanaf februari 2022 kan starten. Nieuwe afspraken voor zonnevelden op basis van de evaluatie, worden met de volgende raad gemaakt.

Zaak: Motie beleidsregels wind in Bunnik

Toelichting De raad heeft tijdens de raadsvergaderingen 23 september 2021, van RES 1.0 via een motie gevraagd om beleidsregels voor windenergie. Wethouder Heijmerink had toegezegd in Q4 van 2021 aan te geven hoe uitvoering wordt gegeven (toezegging 118). Hierbij de terugkoppeling, dat we een debat avond met de raad voorbereiden in februari 2022. In de volgende raadsperiode bouwen we verder aan beleidsregels.

Zaak: Zon- en Windonderzoek in Zeist

Toelichting Gemeente Zeist onderzoekt kansen voor zon- en windenergie op land in het gebied A12/spoorzone, tegen de gemeentegrens met Bunnik aan. Begin november 2021 benadrukte het college per brief aan van het college van Zeist om zorgvuldigheid en aandacht voor de leefbaarheid voor bewoners van Bunnik. De resultaten van het onderzoek naar de (on)mogelijkheden voor zon- en windenergie op land, in het gebied A12/spoorzone, zijn bekend gemaakt door gemeente Zeist op 9 december. Het college van Zeist vindt de komst van windmolens op dit moment niet realistisch. U heeft dit bericht ook via de nieuwsbrief aan de raad van 9 december 2021 ontvangen.

Zaak: Zon op dak

Toelichting Vanuit de RES is er de opgave om zon op dak te realiseren. Hiervoor moet in elke gemeente een plan van aanpak worden opgezet. Zoals in programmabegroting 2022 is aangegeven, hebben we hiervoor geen capaciteit. Het is wel wenselijk een plan van aanpak ‘zon op dak’ op te stellen, mogelijk in samenwerking met andere gemeenten. Dit plan verwachten we vanaf 2023 op te kunnen pakken, afhankelijk van de doorlooptijd van de andere afspraken.

Duurzaam bouwen (nieuwbouw)

Zaak: Kersenweide

Toelichting Onderdeel van het projectteam Kersenweide voor het thema duurzaamheid. Sturen en aandacht vragen voor de borging van alle duurzaamheid gerelateerde thema's.

Zaak: Stationsomgeving

Toelichting Onderdeel van het projectteam Stationsomgeving voor het thema duurzaamheid. Sturen en aandacht vragen voor de borging van alle duurzaamheid gerelateerde thema's.

Energie besparen en warmtetransitie naar aardgasvrij

Zaak: Klimaatburgemeester

Toelichting In veel gemeenten is een klimaatburgemeester benoemd. Dit heeft het rijk, buiten de gemeente om georganiseerd. <https://www.bunniksnieuws.nl/lokaal/overig/764925/annelies-vermeulen-is-eerste-klimaatburgemeester-van-bunnik>

Acties Ambtelijk is kennisgemaakt met de klimaatburgemeester. Haar interesse en kennis ligt bij duurzaam wonen en gedrag. De gemeente bereidt samen met de klimaatburgemeester enkele communicatieacties voor die goed aansluiten bij de uitvoering transitievisie warmte.

Zaak: Transitievisie Warmte

- Toelichting**
- Vastgesteld in de raad d.d. 30 september 2021
 - 30% is beoogde aardgasbesparing tot 2030 t.o.v. 2017 (zeer ambitieus, waarschijnlijk niet haalbaar, omdat individuele gebouweigenaren zelf nog flink moeten investeren naast de beschikbare rijkssubsidies)
 - Aardgasvrij in 2050 (in raadsvoorstel is benoemd dat 2040 niet haalbaar lijkt)
 - De visie benoemt verschillende startkansen voortkomend uit de diverse contacten met projectgroep en inwoners. Deze zijn hieronder als afzonderlijke zaken benoemd.

Zaak: Uitvoering Transitievisie Warmte richting huiseigenaren

- Toelichting** Inwoners en andere eigenaren informeren/motiveren hun gebouw te gaan verduurzamen:
- Verschillende webpagina's gaan worden aangepast om inwoners te motiveren een verduurzamingsstap te nemen. We verwijzen ook door naar sites die hulp bieden zoals Energie Coöperatie Bunnik, Jouw Huis Slimmer en Milieu Centraal en landelijke subsidie/financieringsmogelijkheden.
 - Om de deelnemersgraad te verhogen, werken we daarnaast ook aan Buurt Isolatie Plannen en Buurt Installatie Plannen
 - Samen Isoleren Oranjebuurt: na eerste acties in zomer 2020, starten we nu een tweede ronde in de winter van 2021/2022 samen met Buurkracht. Doel: buurtgenoten motiveren buurtgenoten. Communicatiemomenten gaan in afstemming met het herinrichtings/rioleringsproject. Gezien de leeftijd van de woningen is het doel om tot een Buurt Isolatie Plan te komen, maar met aandacht voor nieuwe installaties voor reeds geïsoleerde woningen.
 - Odijk- De Burghen. Deze wijk uit 2014 bestaat uit 44 woningen. Onderzocht is welke verbeteringen mogelijk zijn aan hun installaties met een variant voor aardgasreductie en voor helemaal naar aardgasvrij. Deze speciaal voor deze woningen gemaakte adviezen worden de komende periode gecommuniceerd via een webpagina en bewonersbrief.
 - Werkhoven: eenzelfde traject willen we ingaan in een nog te kiezen buurt op basis van 2 online-inwonersgesprekken begin 2021.
 - Buitengebied: we willen goede voorbeelden gaan communiceren. Verder hebben we nog geen aanpak voor de grote diversiteit aan woningen in het buitengebied.

Zaak: Uitvoering Transitievisie Warmte – lokale onderzoeken

- Toelichting** Het is noodzakelijk dat we onze kennis verhogen op diverse fronten, zodat we weten wat de meest haalbare en betaalbare manier wordt om te stoppen met het gebruik van aardgas. Gebouweigenaren weten op dit moment niet of er ooit een warmtenet wordt aangelegd, of dat ze individueel op een nieuw systeem over moeten op termijn. De volgende onderzoeken lopen:
- haalbaarheid voor lage temperatuur warmtenet op Kosterijland. Samenwerking via Green Businss Club met Vrumona, Engie (Kosterijland) en warmteadviseur Indurio
 - haalbaarheid voor lage temperatuur warmtenet in Odijk Noord in samenwerking met warmteadviseur Indurio. Eenzelfde onderzoek moet worden opgezet voor Werkhoven in samenwerking met de Energie Coöperatie Bunnik.
 - haalbaarheid van een energieservice company (ESCO) of ander ontzorgingsconcept voor particuliere woningeigenaren ('iedereen moet mee kunnen doen') samen met Utrechtse Heuvelrug, Zeist, Houten, De Bilt, Klimaatverbond en provincie Utrecht. Hiervoor is een EUCF (Europese) subsidie ontvangen.

Zaak: Uitvoering Transitievisie Warmte – regionaal onderzoek naar diepe geothermie

Toelichting De kennis over hoe geschikt de bodem is voor winning van warmte uit diepere lagen is op dit moment nog onvoldoende in een groot deel van de provincie. Er gaat een nieuwe ronde onderzoeken lopen, waar ook inwoners over geïnformeerd worden. Vanwege het zoekgebied 'Utrecht Oost werken 4 gemeenten hierin samen: Utrecht, De Bilt, Zeist en Bunnik. De vier gemeenteraden ontvangen op 9 december 2021 een Raadsinformatienota specifiek over dit onderwerp.

Het onderzoek bestaat uit 2 onderdelen:

1. er komt in januari 2022 een nieuwe ronde van kleine seismische onderzoeken waarbij op 20 meter diepte met geluidgolven meer kennis over de aardlagen eronder wordt verkregen. Inwoners kunnen op een vooraf aangegeven dagdeel de 'ploffjes' voelen of horen.
2. er wordt gezocht naar een locatie voor een diepe onderzoeksbooring waar in één keer vier aardlagen doorboord kunnen worden. Zo wordt informatie over aardlagen in een veel groter gebied dan alleen de boringslocatie verkregen. Een deel van Bunnik valt in het zoekgebied. Wellicht wordt in 2022 binnen of net buiten onze gemeentegrens een omgevingsvergunning aangevraagd voor een boorinstallatie. De aanleg, boring en het opruimen neemt enkele maanden in beslag, waarna alles wordt hersteld.

Ondertussen zet de gemeente Bunnik in op lage temperatuur warmte conform de TVW. Wel houden we de steeds toenemende kennis over diepe geothermie in de gaten om de haalbaarheid voor onze gemeente in te schatten. Tot nu toe lijkt een business case zeer krap zolang we geen (hoge/midden temperatuur) warmtenet en geen intensieve bebouwing hebben.

Zaak: U-thuis

Toelichting Samen met de andere gemeenten in de U16 regio werken we aan energiebesparing in de bestaande bouw. Dit samenwerkingsverband is al veel ouder dan RES. Het regionale energieloket Jouw Huis Slimmer is één van de concrete producten van U-Thuis. Focus lag altijd op individuele woningeigenaren steunen die iets met hun eigen huis willen. Wens is om ook de gehele transitie naar aardgasvrij en de buurtaanpakken te gaan promoten via het energieloket voor de noodzakelijke versnelling.

- Acties**
- De U10 gemeenten vragen gezamenlijk subsidie aan bij de Provincie Utrecht om U-Thuis en Jouw Huis Slimmer voort te zetten.
 - De Bunnikse pagina van U-Thuis in gaan zetten voor de buurtaanpak en als informatiekanal over de gehele warmtetransitie. Bestuurlijk geen acties voorlopig.

Zaak: Zaak 791724 RRE subsidie

Toelichting RRE staat voor Regeling Reductie Energiegebruik. De gemeente Bunnik heeft in 2020 subsidie van het Rijk ontvangen om bewoners tegemoet te komen bij het nemen van energiebesparende maatregelen. Zo konden bewoners energieadvies krijgen, vouchers aanvragen en zijn er informatiebijeenkomsten geweest. Op 6 juni 2021 is er een informatienota met de laatste stand van zaken naar de Raad gegaan (Voortgang Energiebesparing). De aanvraag is samen met IJsselstein, Lopik, Montfoort en Oudewater ingediend. Tot 31-12-2021 kunnen we de subsidiegelden besteden. In Q1 van 2022 moet dit verantwoord worden. Dit gebeurt in de jaarrekening van Bunnik (voor alle vijf de gemeente samen).

- Acties**
- Afronden met laatste acties om bedrag uit te geven aan inwoners.
 - Administratie op orde en verantwoorden richting het rijk

Zaak: Soorten Managementplan (SMP) (provincie)

- Toelichting** Wanneer een woning wordt geïsoleerd heeft de inwoner eigenlijk een ontheffing nodig van de Wet natuurbescherming (Wnb). Dit betekent dat er een onderzoek moet worden gedaan door een ecooloog. Dit brengt veel kosten met zich mee en gebeurt in de praktijk eigenlijk niet. Om hierin tegemoet te komen is de provincie aan de slag gegaan met een oplossing. Zij zien dit in de vorm van een Soorten Managementplan. Een plan om alle beschermde soorten in de gemeente in kaart te brengen en ook te laten zien welke maatregelen nodig zijn wanneer er aanpassingen worden gemaakt aan woningen.
- Acties**
- In Q1 2022 verkennen we met de provincie wat dit zou betekenen qua inzet en kosten voor de gemeente Bunnik en of het op dit moment tot de mogelijkheden behoort.

Zaak: Green Business Club Bunnik (GBC)

- Toelichting** Eind 2019 is de Green Business Club Bunnik opgericht. Dit is een samenwerking tussen een aantal grote bedrijven in Bunnik en de gemeente (<http://greenbusinessclub.nl/bunnik/>). Diverse projecten worden gestart rondom verduurzaming mobiliteit bedrijven, fysieke vergroening bedrijventerrein, duurzame energie en verduurzaming facilitaire onderdelen bedrijven.

Risico's uitvoering duurzaamheidstaken

Het grootste risico is de budgettaire onzekerheid voor uitvoering van taken in samenhang met de Klimaatwet, zoals uitvoering warmtetransitie en RES. Gedurende de eerste helft van 2022 kunnen we voor warmte nog vooruit vanuit de rijksbijdrage 2019-2021 en de verwachte (kleine) storting in het gemeentefonds in december 2021. Pas na een nieuwe kabinetsformatie wordt er besloten over een grotere bijdrage aan lagere overheden voor uitvoering klimaatakkoord (dit is voor warmte + opwek). Voor het uitvoeren van alle taken van duurzaamheid, met name Klimaatneutraal Bunnik maar ook onze rol op weg naar een circulaire economie, is momenteel (te) beperkte formatie aanwezig. We moeten daarom keuzes maken.

Milieu

Zaak: Bodembeheernota

Toelichting Aanleiding voor het opstellen van dit nieuwe regionale beleid is het verlopen van de geldigheid van de huidige bodemkwaliteitskaarten (en daarmee de geldigheid van de oude Nota's bodembeheer). Het gaat over de kwaliteit van vrijkomende grond bij ontgravingen en de toepasbaarheid van deze grond binnen de gemeenten. Hiermee is grondverzet bij ontgravingen te vergemakkelijken. Bodemkwaliteit, inclusief PFAS. Het in deze Nota beschreven beleid bouwt voort op het oude beleid voor het grondverzet van de deelnemende gemeenten, maar is geactualiseerd (o.a. vanwege veranderde wet- en regelgeving) en bevat een aantal aanscherpingen of juist versoepelingen ten opzichte van het oude beleid om nog beter aan te kunnen sluiten op de lokale bodemsituatie en de gemeentelijke ambities en maatschappelijke opgaven.

Acties

- Omdat het huidige beleid nog een beperkte looptijd heeft moet deze bodembeheernota voor 1 juli 2022 zijn vastgesteld in de raad.
- Nieuw bodembeheerbeleid komt naar college – begin 2022
- 6 weken inspraak, daarna naar de raad. Gezamenlijk met andere gemeentes.

Zaak: OCB-beleid (zie de bijlage voor meer informatie)

Toelichting De bodem van oude (voormalige) boomgaarden in de Kromme Rijnstreek is door het jarenlang gebruik maken van bestrijdingsmiddelen diffuus verontreinigd geraakt met DDT en DDE (dit zijn stoffen die behoren tot de OrganoChloor Bestrijdingsmiddelen, kortweg OCB). De mate van verontreiniging verschilt van aanvaardbaar tot een onaanvaardbaar ecologisch risico.

Omdat er in de Kromme Rijnstreekregio vele ontwikkelingsgebieden aanwezig zijn (woningbouw en natuurontwikkeling) is de verontreinigde bodem van een (voormalige) boomgaard vaak een belemmering voor een voorgenomen gebiedsontwikkeling (vertraging door onderzoek en sanering). Dit maakt ook dat de kosten van een ontwikkeling door de aanwezigheid van een OCB-verontreiniging verhoogd worden. Een bodemsanering van 1 hectare verontreinigde boomgaard kost tussen de €125.000,- (afdekken van de verontreiniging) en de €400.000 (verwijdering verontreinigde grond).

De standaard wetgeving (Wet Bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit) sluit niet goed aan op de verontreinigde boomgaardpercelen. Een gebieds-specifiek beleid wordt dan ook opgesteld. Dit vindt plaats in samenwerking met de Kromme Rijn gemeenten (Bunnik, Wijk bij Duurstede en Houten) en de provincie Utrecht. Eind dit jaar/begin 2022 wordt dit beleid door de provincie vastgesteld. Daarna vindt er doorwerking plaats richting ons als gemeente. Dit is met name van belang voor het project Kersenweide.

Acties

- Vooralsnog wordt de portefeuillehouder op de hoogte houden van de stand van zaken.

Zaak: Geluidsaneringsproject ODRU

oelichting In Bunnik loopt een project waarbij bij woningen maatregelen aan de gevel worden toegepast om binnen in de woningen minder last te hebben van geluidhinder van wegen. Dit project heeft een lange aanlooptijd gehad met daarin nogal wat onzekere factoren. Met name de bezwaar periode heeft tot hogere kosten geleid. Daardoor is er een overschrijding gemeld de 2e Berap 2021.

Actie Na het onderzoek, start de volgende fase met voorbereiden van daadwerkelijke uitvoering

Bijlage OCB-beleid (OrganoChloor Bestrijdingsmiddelen)

Aanleiding

De bodem van oude (voormalige) boomgaarden in de Kromme Rijnstreek is door het jarenlang gebruik maken van bestrijdingsmiddelen diffuus verontreinigd geraakt met DDT en DDE (dit zijn stoffen die behoren tot de OrganoChloor Bestrijdingsmiddelen, kortweg OCB). De mate van verontreiniging verschilt van aanvaardbaar tot een onaanvaardbaar ecologisch risico.

Omdat er in de Kromme Rijnstreekregio vele ontwikkelingsgebieden aanwezig zijn (woningbouw en natuurontwikkeling) is de verontreinigde bodem van een (voormalige) boomgaard vaak een belemmering voor een voorgenomen gebiedsontwikkeling (vertraging door onderzoek en sanering). Dit maakt ook dat de kosten van een ontwikkeling door de aanwezigheid van een OCB-verontreiniging verhoogd worden. Een bodemsanering van 1 hectare verontreinigde boomgaard kost tussen de €125.000,- (afdekken van de verontreiniging) en de €400.000 (verwijdering verontreinigde grond). De standaard wetgeving (Wet Bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit) sluit niet goed aan op de verontreinigde boomgaardpercelen. Een gebiedsspecifiek beleid wordt opgesteld. De verwachting is dat er aan het eind van het jaar een definitief OCB-beleid Kromme Rijnstreek is. Vervolgens start het proces voor vaststelling door de provincie, waarin ook gemeente Bunnik wordt meegenomen.

Diffuse verontreiniging

Na archiefonderzoek van de RUD en de ODRU blijkt dat in de bovenste 30 cm van de bodem (van een onderzoekslocatie van een boomgaard) het gemiddelde gehalte aan OCB altijd onder de interventiewaarde ligt. Let wel; op de onderzoekslocaties komen wel gehalten voor van OCB boven de interventiewaarde, maar het gemiddelde gehalte aan OCB van een onderzoekslocatie ligt onder de interventiewaarde.

In de diepere bodemlagen liggen de gehalten onder de interventiewaarde maar is de bodem niet vrij van OCB.

De interventiewaarde is de grenswaarde voor potentieel risico voor mens en/of milieu.

Uit het archiefonderzoek blijkt ook dat de bodem van de (voormalige) boomgaarden diffuus en heterogeen verontreinigd is met OCB. Dit betekent dat er geen aanwijsbare puntbron aanwezig is, zoals een opslagplaats van vaten bestrijdingsmiddelen, en dat er verschillende gehalten aan OCB over het onderzoeksterrein worden aangetroffen.

Door de aanwezigheid van gehalten van OCB boven de interventiewaarde kan de conclusie zijn dat er een onaanvaardbaar risico is voor ecologie en dat er een plicht is tot saneren. De bodemverontreiniging met OCB vormt, situaties uitgezonderd, geen humaan risico bij gebruik van de bodem.

Het saneren van de bodem van een enkele afzonderlijk boomgaard op basis van een onaanvaardbaar risico voor ecologie in de Kromme Rijnzone draagt door de schaalgrootte (1000 hectare (voormalige boomgaarden) van de verontreiniging niet bij aan de ecologische kwaliteit van het gebied.

Humane risico's zijn, situaties uitgezonderd, niet aanwezig. Uitgezonderde situaties zijn bijvoorbeeld een incident of calamiteit. Denk daarbij aan lekkage van een bestrijdingsmiddel). Bij normaal gebruik van bestrijdingsmiddelen ontstaat een diffuse verontreiniging waarbij de gehalten soms boven de interventiewaarde liggen maar onder de risicogrenswaarde voor humaan gebruik.

Wet bodembescherming en Besluit Bodemkwaliteit

Het toetsingskader vanuit de Wet bodembescherming is vooral gericht op verontreinigingen waarbij sprake is van een lokale bron. De verontreiniging is dan middels een nader onderzoek af te perken. Dit betreft een perceelsgerichte benadering waarbij de omtrek van een verontreiniging door middel van het trekken van een contour (interventiewaarde of risiconorm) wordt vastgesteld.

Een OCB-verontreiniging op een (voormalige) boomgaard is diffuus en heterogeen verspreid. Hierdoor is het niet mogelijk om een contour te trekken van de aangetroffen verontreiniging. Er is geen garantie dat bij het trekken van een contour het perceel na sanering vrij is van verontreiniging.

Het besluit bodemkwaliteit bevat regels voor grondverzet. Deze regels hebben betrekking op onverdachte locaties met grond die niet verontreinigd is met gehalte boven de interventie. Het Besluit

Bodemkwaliteit geeft ruimte voor gebiedsspecifiek beleid voor grond met gehalten van verontreinigde stoffen onder de interventiewaarde.

OCB-beleid

De standaard wetgeving (Wet Bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit) sluit niet goed aan op de verontreinigde boomgaardpercelen. Een gebiedsspecifiek beleid is (wordt) opgesteld. Dit beleid heeft als uitgangspunt om belemmeringen door verhoogde OCB-gehalten tijdens de uitvoering van grondgeboden projecten zoveel mogelijk weg te nemen en voor de gehele Kromme Rijnstreek een uniform, transparant en gebruiksvriendelijk handelingskader te scheppen. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om bij het aantreffen van interventiewaarde-overschrijdingen af te wijken van de saneringsplicht conform de Wet bodembescherming. Hierdoor kunnen kostbare saneringen die op gebiedsniveau zowel relatief als absoluut weinig bijdragen aan de (verbetering van de) ecologische- en milieuhygiënische kwaliteit van het gebied worden voorkomen.

In het volgende stroomschema is de opzet van het nieuwe beleid uitgewerkt.

